Ч. 257. Львів, субота дня 18. (5.) листопада 1911. Річник XV.

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“ виносить: **в Австриї:**
на цілий рік . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К
За границею:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів або 14 рублів; з висилкою двічи в тижни 6 долярів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 долярів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотиків.
Телефон Редакциї ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християньско-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5 год. по полудни. — **Редакция, адміністрация** і експедиция „Руслана“ при **ул. Хмельовского ч. 15, II. поверх.** Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередну застерогу.

Рекламациї лише неопечатані є вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по ц н 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки

Нове парляментарне пересилене.

(△) Мало що більше, як оден місяць остає ще державній раді до полагоди невідкладних справ державних, а передовсім буджетової провізиї і в звязи з нею податкових предлог, необхідних для житя держави, а мимо того посольска палата не може забрати ся до позитивної роботи. Положенє парляментарне стає щораз розпучливійше, а найбільші прихильники парляментаризму в Австриї попадають в зневіру, бо побіч неспроможности посольскої палати до реальної роботи, майже з кождим днем щораз більше розвельможнює ся здичілість і простаковатість, яка доходить до безмежних розмірів. Минувшого тижня посольска палата була видцем уличної биятики поміж двома послами, радикальними Німцями і ціла та справа після першого благородного обуреня присхла на посольскій папаті, котра не могла здобути ся на се, щоби такі посли стали в ній неможливими. Були — правда — давнійшими роками, серед великої обструкциї страшні вибухи пристрасти і нагальности, що перебивали всякий лад і ломали всї парляментарні закони, однак се були пориви і вибухи в хвилї великого пристрастного роздратованя, коли здавало ся, що насилою можна би здобувати або оборонювати політичні права.

Алеж тепер, де „народний парлямент“ має повну свободу вести розправи політичні, стають такі насильства прямо осоружними. Посольска палата веде до безконечности розправи про дорожню і головно міщаньскі посли напирають на правительство, щоби оно і в суперечности з обовязуючими з Угорщиною договорами і з шкодою для хліборобских верств населеня згодило ся на необмежений довіз арґентиньского мясива без огляду на договір з Угорщиною. В сій розправі забирає слово міністер предсідник ґр. Штірґк, щоби обговорити способи заради дорожнї, зазначуючи при тім згідно із становищем своїх обох попередників бар. Бінерта і Ґавча, що не може згодити ся на довіз заграничного мясива без порозуміня з Угорщиною, однак єго слова пропадають в страшнім вирі крику, який піднимають проти него социялїстичні і міщаньскі посли, вдоволені своїм геройством, що ось то досадили міністрови.

Певно, що се вельми невідрадно для Австриї, що Угорщина так всюди, отже й в тім напрямі пообмежувала права Австриї, однак криком і тупотом ніг сего не змінить і се не оправдує дикого крику і тупоту в салї обрад, котра тим способом з законодатної палати перемінює ся в справдешню коршму. Коли в законодатнім тїлї малаб рішати не сила розумованя і умових здібностий в придумуваню способів для полагоди трудних справ, лише фізична сила і сила голосу, тодї найлїпшими послами булиб циркові силачі і ярмаркові ревуни.

А так само, як криком і тупотом не змінить ся обовязуючих договорів, так і не зарадить ся дорожнї всякої поживи безнастанними змінами правительства, бо навпаки тим способом множить ся число відставних міністрів, котрим податники приневолені помагати своїм грошем до виплати пенсий, а найновійші зміни кабінетів бар. Бінерта і Ґавча стають певним доказом, що через те ще положенє не змінило ся, не поправило ся, дорожня не зменшила ся, що парлямент приневолює уступити одно міністерство за другим, наколи сам не здобуде ся на якесь розумне дїло і не зможе довести до поважної і успішної роботи. Широкі верстви населеня бачать се вже наглядно, що господарских справ не може рішати само лише правительство, що оно не в силї само поборювати дорожню і нужду серед населеня, але що руки до сеї роботи, до сих змагань повинні приложити також вибрані населенєм посли, що й посли покликані до участи в законодавстві і що й на них спочиває одвічальність за невідрадні відносини задля того, що в державній радї нема дїйсної роботи а пустомельство і гайнованє дорогого часу і гроша податників на оплати всїх коштів безплодного парляментаризму. Коли широкі верстви населеня читають про се, як там посли побивають себе за якісь личні ненависти гарапами, або обкидають себе висловами, яких в тверезім станї не можна почути навіть у коршмі, то тим певно не здобуде собі поваги парляментаризм в народї. А так само, коли ревуни закричать міністра, накивають єму пястуками, або коли навіть приневолять міністерство до відставки, як се в останних десятках лїт так часто водить ся, то населенє бачить щораз нагляднійше, що від того єму не полекшало, що відносини зовсїм не поправились, але повага і значінє посольскої палати і послів незвичайно занепала.

Державна рада опинила ся тепер перед рішенєм і полагодою важних і трудних питань, як зарада дорожнї, поправа биту державних урядників і зелїзничників, а правительство виступало з домаганями нових податків в округлій скількости 180 мілїонів, котрих неминучо домагає ся, щоби завести якийсь лад в буджетї і відповісти неминучим домаганям суспільности. Сему не зарадить анї крик анї тупіт, але тут треба поважно призадумати ся, засїсти до пильної роботи, щоби обдумати способи в державнім господарстві для заспокоєня всїх тих неминучих потреб. Свою нездарність, неспосібність до успішної роботи намагають ся ревуни заглушити криком і тупотом і тим заблахманити очи виборців, що нїби то они так рішучо обстоюють їх справи. Щоби закрити свою неспосібність до успішної роботи, посольска палата не забирає ся до дїйсної роботи а тим самим загрожує єствованю парляментаризму.

Серед таких невідрадних відносин парляментарне і політичне положенє стало дїйсно розпучливим.

Міністер скарбу, бажаючи вдоволити домаганю урядничих і зелїзничих кругів, вимагає ухваленя згаданих податкових предлог, однак фінансова комісия більшостю голосів спротивила ся злуцї сих справ, а наслїдком того міністер скарбу др. Маєр подав ся о відставку. Маємо отже в части міністерске пересиленє і міністер-предсїдник звернув ся до польского кола, щоби з поміж него дістати наслїдника для міністерства скарбу. Однак чи обсада міністер

СЕ І ТЕ.

Саме розіслала книгарня Тов. ім Шевченка своїм сталим покупням книжку проф. Грушевского п. з. „Наша політика“.

Книжка видана дуже гарно, завдяки чистому друкови друкарнї Тов-а ім. Шевченка та стильовим, гуцульским прикрасам Кричевского. З того боку, можна сказати, творить она замітну появу в нашій типоґрафічній штуцї і дай Боже, щоби стала взірцем иншим видавництвам.

В книжцї поміщено статї: „Під нинїшну хвилю, Два роки галицкої політики, Реальна політика на галицкім ґрунтї, Малі дїла, Ера фінансово-економічна, З нашого культурного житя і По виборах.

Не входячи в розбір поодиноких отсих публїцистичних розвідок ми здержимо ся на одній тільки, а то на статї п. з. „З нашого культурного житя“.

Проф. Грушевский каже там між иншим: „Десять пятьнайцять лїт проходить, поки книжка Франка, Коцюбиньского, Кобилянської, розійдеть ся в тисячі — півтори тисячі примірників, покриє друкарскі коштн і який небудь маленький гонорарець, заплачений авторови.

Чи можлива в таких обставинах яка небудь лїтературна робота, якийсь живійший рух книжковий? Розумієть ся, зовсїм не можливий. І наше культурне житє, як нациї не може розвивати ся в таких обставинах.

Хочемо самостійности економічної, се тепер стало модним кличем. Але не треба забувати, що не менше, а ще більше і неминучо потрібно стати на власні ноги в сфері культурній.

З сього боку нам бракує ще дуже богато, але про се суспільність наша не журить ся, покладаючи се на власне промишленіє лїтератів...

Маркантілїзм опанував наше громадяньство, крейцар став „властелином дум“ єго..

Вся культурна сторона житя пішла за люксусову декорацию, котрою нїхто не журить ся.

Суща правда. У нас культура духова попадає в цїлковите занедбанє.

Суспільність думає, що коли она бореть ся о рідну школу і дає датки на тую безперечно дуже гарну, хосенної і великої ваги цїль, то вже она сповнила цїле завданє поширеня духового розвитку нациї.

А тимчасом школа дає тільки підготовленє до дальшої працї, она тільки виховує людий, котрі опісля повинні творити культуру і працювати над безвпинним поступом народним. Але коли довкола школи, як море довкола острова, гукають кличі „закладаймо каси, парцелюймо велику посїлість, робім масло, транспортуймо свинї!“, коли молодїж шкільна від своїх родичів та опікунів чує заєдно: „учи ся, щоби скорше мав хлїб у руках!“, коли талановиті люди стрічають байдужність і погорду для своїх творчих змагань, то чи диво, що у нас беруть ся люди до всього а тільки нива духа стоїть неораною цїлиною або пишаєть ся небачно зтоптаними квітками. Скаже хтось: „а товариство імени Шевченка?

Так, правда товариство се працює, як може і є в силї виказати ся, навіть серед так прикрих відносин, деякими гарними успіхами. Алеж говорім щиро.

Чи богато дає на се суспільність, та сама суспільність, що кладе єго в плюси своїх здобутків культури?

І питаю ся, що стало би ся з отсим товариством, коли би оно не мало накладу шкільних книжок і підмоги з фондів державних?

Питаю ся, чи богато купуємо видань того товариства і чи загал крім тих одиниць, що до єствованя нашої найвисшої наукової інституциї приложили, або тепер прикладають свою руку, чи той загал має право вели чати ся нею?

І скаже хтось знова: „а у других народів так само буває“.

Відповім: мало чого нема у других; другі, а ми — то не все одно. Ми мусимо всїм інтересувати ся, про всьо дбати, ми мусимо підбігати, щоби наздогонити тих других, а не нарікати тільки на кривди. Кривдять, кого можна скривдити — тай тільки.

Але Тов о ім. Шевченка то є одна зі сьвітлїйших сторінок в книзї нашого народного житя.

Погляньмо ми на прасу. На трийцять мілїонів (кажу 30 а може вже й 35 мілїонів) народу три дневники (Народної Часописи не числю, бо в супереч назві нарід її не заложив і не удержує), отже на 30 а може й 35 мілїонів 3 дневники або 1 дневник на 10 мілїонів народу.

Чи єсть що подібного на сьвітї? Се такий унїкат, як піраміди, сфінкс, або вежа Айфля, ще гірше, як ті унїкати разом до купи взяті, бо се унїкат безграмотности великого народу.

Скажете: „Росиї нема що числити, бо там не вільно було видавати наших часописий“. Добре, але від кількох лїт вже вільно і чи богато їх там виходить і то чи була би там хоть одна щоденна часопись, коли би не справдї козацке завзятє одного грошевитого а ідейного (се також у нас дивовижа!) чоло-

В. Адамский
Львів, Готель Жоржа
Дивани. — Портиєри. — Фіранки. — Стори. — Bonne femme. — Матерії мебльові.
Ціни знижені

Мальця Блявштайн
Львів, ул Валова 11.
Поручає наймоднїйші коронки, аплікациї, матерії шовкові на сукнї і блюзки та ріжні фуляри. Штучні цьвіти, фіранки, столове біле, зефіри, ширінґи, швайцарскі гафти, батисти гафтовані, ажурові панчохи і фільокос, камаші і трикоти на зиму та ріжні перебрання для пань в найбільшім виборі.

ства скарбу хоч би новою силою зможе довести до проясненя парляментарного положеня, чи зможе усунути дотеперішні трудности і перепони, які станули в дорозі до успішної і позитивної роботи законодатної в посольскій палаті, можна що найменше сумнївати ся. Події, які розіграли ся в комісиї фінансовій і комісиї для заради дорожнї, виявили такий розлад і розстрій в парляменті, що положенє стало прямо безвихідним і нїчого дивного, що одні бачать уже §. 14-ий над своїми головами а другі грозу розвязаня державної ради, до чого мають особливо напирати християньскі суспільники.

На всякий спосіб стоїмо перед поважними подіями.

Допись з Самбора.

(Потреба єднаня сил до народної роботи. — Змаганя москвичів. — Радикальна кириня).

В одних повітах культурна праця около піднесеня ровени осьвіти народу через витворенє осередків і сполученє сил поступає жвавійше і скорше вінчає ся успіхами, в других мимо зусиль не вінчає ся такими вислїдами, які бажано би бачити і мати.

Сему бувають ріжні причини і за ними глядїти треба. Здає ся, що найтруднїйше є винайти сї причини і уміти працю примінити до обставин, та знайти людий охочих до працї і потрібні середники.

Самбірщина, як ми вже кілька разів підносили, хотяй виявляє на внї працю і похвалитись вже може деякими плодами, а бодай витворенєм основ, то однак зачислити її треба до сего рода повітів, де з великим напруженєм дає ся переводити здвигненє осередків культури, які в других повітах легкою рукою довершуєсь.

Вправдї в самбірскім повітї маємо діяльних сьвящеників і других тямущих людий, маємо і ініциятиву, але число сих робітників є так зникаючо мале, що приходить ся нераз призадумати, де дївають ся другі, чи їх добро загалу так мало обходить, та в чім лежить причина сеї байдужности. Возьмім яко яркий примір здвигненє бурси. Кождому в Самбірщинї відоме було, що будує ся бурсу, що она є конче потрібна. Товариство крім повідомленя дорогою часописий відбило повідомленє, в котрім подало причину будови і потребу сеї інституциї і з зазивом до суспільности розіслало в повіт. І щож бачимо? Товариство надїялось дорогою жертв зібрати бодай 1.000 до 2.000 корон, тимчасом наспіло неповних 300 корон від кількох одиниць, за що їм належить ся подяка. Питаємось тепер, де другі? Чи може се так маловажне дїло, що не заслугує навіть звернути уваги і переслати бодай дрібних жертв коли не від себе, то бодай від громад? В других повітах будують бурси без розголосу, удержують школи, запомагають їх щедро, а у нас най не згадаю. Гірко писати сї слова, але написати їх треба. Вправдї будинок бурси викінчений і приміщено 60 учеників, але остаєсь тягар довгу, котрий сплатити треба і сплатить ся, але при такій помочи, чи можливий є правильний розвій, може кождий в души собі доповісти.

Тимчасом бачимо, що наші сердечні москалї удержують дві бурси, а в них учеників за низкою оплатою і виховують собі приклонників. В одній бурсї містять до 60 учеників, а в дївочім пансіонї вигідно устроєнім 22 ученицї, донечки панотців, що ходять до місцевих шкіл. Вправдї в „Прикарпатской“ широко пишесь про гоненія, однак ми сего в Самборі не бачимо, бо сї дві інституциї зовсїм правильно розвивають ся і з кождим роком більшають, а крім сего гарно підпомагають других учеників неприміщених по бурсах і єднають собі і поза бурсою приклонників. Ідуть не крикливою реклямою, але добре наперед обдуманою, тихою роботою, в якій ми їх наслїдувати повинні.

Навівши сей яркий примір, треба звернути увагу ширшої суспільности, а бодай сьвідомійшої єї части на потребу співдїланя повіту з місцевою громадою, бо як раз на сїм примірі бачимо недостачу такої лучности, недостачу зацікавленя загальними потребами.

За сею недостачею співдїланя в хосенних культурних підприємствах в осередку повіту ідуть і другі недостачі на других полях. На нїчо не придасть ся нїякий почин, хотяй би як легкий до переведеня, коли не знайде відгомону і помочи.

Противну прояву бачимо у наших москалїв. У них на даний поклик стають лавою, чого примір бачили ми в товаристві „Ризница“ і „Добробытъ“. Товариство касове „Добробытъ“ вже ось-ось мало опинитись в руках „українчиков“, вже вибрано і Надзірну Раду і була велія радость в народї, що ми здобули становище.

Показалось однак, що марні були надії, бо на даний приказ зійшлись люди і „Добробытъ“ опинив ся в їх руках, так що не пахне українським духом нї в Дирекциї, нї в Радї Надзираючій, а мл лише облизались. Се не переперли місцеві люди, а з повіту. А у нас? Дасть Бог, якось оно буде! Дадуть собі раду і без мене.

Запитаєсь дехто, якже се може бути, звідки взялось в повітї, де є в перевазї народовцї стілько їх сили? На се знов треба відповісти, що не все скількість творить силу, а лучність, згуртованє тих сил і прямованє до одної мети.

Се прямованє до спільної мети бачимо у приклонників московщини і виявляєсь оно ві всїх їх подвигах. Здобуті становища боронять сильно спільними силами, в них ширять ненависть до рідного слова, ненависть і погорду до людий, що стоять в обороні рідних сьвятощів. Нинї відчужились они зовсїм від прочої громади, згуртувались, скріпились і постійно стремлять до розширеня придбаних становищ і стану посїданя.

Хто близше приглянесь їх роботї, признасть, що не змінивши змісту, вибрали лише иншу форму поступованя. Перед сьвітом кричать на гоненія, яких навіть лупою доглянути не можна, а радше що иншого, а закриваючись сим параваном, ведуть спокійно не звертаючи на себе уваги, свою роботу, яка іде в приєднуваню молодежи і простолюдя.

Походу сего не здержить рівнодушність, розєднанє сил, навіть ворожнеча, а лише згуртованє і згідне прямованє.

Сказали ми, що в Самбірщинї є роботячі люди, що з посьвятою сил двигають свої громади, осьвідомляють, підносять просьвітно і економічно, алеж є більше таких, що рівнодушно відносять ся до справи.

Не можна обминути і гуртка радикалів в повітї самбірскім, що своєю нїби роботою коять много лиха. Дотепнїж то людцї з біса. Пощо здобувати для себе необроблені терени коли можна прийти на готове. І так поступають, вибирають заґосподаровані села і там засївають своє зерно-кукіль, викликуючи звичайно роздор між сьвящениками а громадою. Нераз нечайно виявляєсь в громадї, для котрої сьвященик, чи другий громадянин довший час працював і тїшив ся поступом, роздор, що спинює дальший розвиток, а викликали єго непомітно непокликані опікуни. Чиж не ефіяльтова се праця, чиж не заслугує на напятнованє?

Они навіть богобоязливі, оборонцї віри, проти віри не виступають, борони Боже!

Їм тілько не до вподоби чомусь „піп“. І сваток вірить, що піп ворог, ще як підсунуть патент, що входить тепер в Самбірщинї в моду. Не знаємо лише, чи вийшов новий наклад для Самбірщини? Для них отаман яблонівский се божище — він дбає про хлопа, а піп, а інтелїґент, що тримає за попом, се ворог, се зрадник.

Ось маєш роботу, маєш поступ — маєш єдиненє сил.

Дїти люблять бавити ся в городників, насаджуючи без розбору зїля і витворюючи в млї ока цвитучі огороди, а сего рода робітники подібні їм, бо штучно і нахабно насаджують ріжні цьвітки поступу, але як одні так другі скоро повянуть, а лишить ся лише зжовкле бадилє і нелад.

віка. Але лишім на боцї Росию, як країну неможливостий. Возьмім нашу тїснїйшу (і справдї тїсну з кождого боку) вітчину, Галичину. На 4 мілїони (кажу чотири мілїони) народу аж два дневники, або оден дневник на два мілїони народу, котрий від 50 лїт має конституцию. То так, як би на цїлий Віденъ була одна ґазета і ще гірше, бо куди нашим дневникам до віденьских. Там часом в суботу видадуть тобі таке число, як у нас за цїлий місяць. Знаю, ви скажете, що у Відни богато урядників, купців і так дальше, а в нас головну верству народу творять селяни.

Добре, алеж той урядник має часопись в бюрі, в клюбі, в каварнї і окремо міг би нїякої не передплачувати, а прецїнь там навіть візники є пренумераторами дневників, а в нас часто густо інтелїґентний дім не має нїякої часописи. Хто пса хоче вдарити, той патик найде; також і тут. Як хто хоче виправдати свою апатию та байдужість, то буде шукати всїляких викрутів, скаже, що у нас біда, нема гроший, є всїлякі драчки, а тимчасом далеко щирійше було би сказати, що у нас нема морального примусу до справ культури.

(Дальше буде).

Замітки і поучні для нас висновки з нагоди італійско-турецкої війни.

(Як писала то му250 лїт Туреччина до Европи?).

„Милостию в небі царствуючого Бога даєм Ми Мола Мугамед, земский бог, славний і непобідимий цар Вавилона і Юдеї, Востока і Запада, Король всїх земских і небесних королїв, великий цар сьвятої Арабії і Мавританії, рожденний, славою вінчаний цар Єрусалимский повелитель і Пан Гроба розпятого Бога (Іс. Хр.) невірних (християн; Турки всїх християн називають невірними) Тобі Цїсарю Риму і Тобі Королику Польщі, наше найсьвятїйше слово, а так само і всїм твоїм приклонникам і підданим як і червоному когутови (Папі римск.) в Римі, кардиналам, епископам і всїм многоцьвітним (сьвітлим) їх слугам, що ми намірили крайок ваш завоювати, і з нами йде тринайцять (13) царів а мілїон триста тисяч піхоти і кінницї; крайок твій ми тим війском, о якім ти і твої други не маєте і понятя, без милосердия підковами кіньскими розтопчемо і знищимо огнем і мечем.

„Перед всїм повелїваєм тобі, (цїсарю австрийский, нїмецкий) в Твоїй резиденциї в Відні, абисьмо Тобі там могли утяти голову. І ти маленький польский королику, так само зроби. Тебе і твоїх союзників і приклонників ми вигубимо, убємо, зрабуємо, достаток спалимо огнем, все твоє збещестимо і ограбимо і як послїдне сотворінє Боже, що зве ся „джавром“, зітремо з лиця землї. Вперед старих і малих будемо найтяжше мучити а після мук покараємо найогиднїйшою смертию. Твій маленький крайок (королику польский) возьму і розібю, царство червоного когута (папи) і цїлий нарід змету з лиця землї.

„А Тобі (цїсарю Австриї-Нїмеччини) і королеви Польщі лиш так до го позволимо жити, щобисьте пересьвідчили ся, що то все, що ми сказали виповнимо. Абисьте о тім знали.

„Дано в нашій величавій резиденциї Стамбулї (Константинополї), котрий має 1659 улиць, 90 шпиталїв, 1000 купелевих закладів, 999 керниць, 120 площ, 115 публичних будівель, 486 заїздних домів для чужих гостий, 1652 більших і менших шкіл, 1600 млинів, 4122 мечетів (турецких сьвятинь, божниць). Се велике і кріпке місто займає 4 милї і украшене 560 брамами!

Се місто видерли мої попередники невірним (християнам) силою, збещестили наперед всїх їх дїтий, мужчин і жінок а потім їх убили. Се місто ми задержимо і повік на злість вам джаврам.

Дано в 25. роцї нашого житя а в 7. роцї нашого панованя всемогучого.

Мола Могамед в. р.“

Так безличні письма слали турецкі султани, скажені вороги християньства, Христа, Папи, цїсарів і королїв в християньских і кровю та убийствами, неволею, огнем і грабованєм стелили пострах і руїну по сумежних державах. Найбільше же витерпіла Україна і єї нещасний народ, з котрого Татари і Турки напились крови до несхочу, нагарбались усього добра єго, збещещали усї наші сьвятощі народні, релїґійні і людскі. Ся дич поганьска кровю значила свої слїди, копитами кіньскими топтала старцїв, і дїтий, а неоден молодець і дївиця була приневолена бігти сотки миль мов пес на посторонку до казармів турецких в ясир в неволю. Божий палець однак вкарає ту сьвітову гидь, яка позбавлена всяких чувств людских, по зьвірячому нищила усї слїди культури европейскої, рабувала і палила церкви, школи, доми, села і двори, перевертала в руїну а убийствами, крадежию, грабованєм, дикостию і неволею ширила пострах між хрещений мир.

Щоб оборонити українский нарід перед тою дикою ордою турецко-татарскою повстало козацтво запороске, оснувалась на непроходимих порогах Днїпра Січ, котра нераз давалась взнаки погани турецкій і татарскій, відбирала невільникій і забране добро, нападала на казарми і ґалєри (кораблї) турецкі і увільняла тисячі мучеників українських із ясиру (неволї).

Повисше наведені слова до Папи, цїсаря нїмецкого, до короля польского і всїх Християн в 1863 і слїдуючих роках не сповнили ся, бо настав час кари і проклону Божого для султана і єго держави турецкої. В тім часї вирушили Турки з великою силою на Віденъ. Але цїсар Леопольд і польский король Ян III. Собєский головно з українським козацтвом, котре добре знало спосіб войованя Турків їх побили. Українське козацтво в тій борбі, де ходило о долю цїлого християньства в сьвітї, наскочило на карк турецких яничарів (дїтий забраних на Руси а вихованих по турецки), найзавзятїйших напасників а коли подали ся они в зад, наперли і польскі гузарі і нїмецка піхота і цїлий табор турецкий остав розбитий, здобутий і ограблений. Богато Турків там полягло або дісталось в полон; уся сила турецка була розбита на прах. І від того часу Туреччина починає падати що раз то більше, аж вкінци доїхала їм кінця Росия і Австрия і иньші народи славяньскі. Тут однак не людска сила заговорила, але пресьвятий хрест Христовий.

Знаменем Турків є по нинїшнїй день півмісяць (як оказуєсь на нові).

На памятку побіди Християн над Турками ставляє ся св. хрест а в долї під ним місяць. Небавом може дійде до того, що Туреччину розберуть инші держави християньскі, бож такі злочини і пониженя Христової віри і християн і на топтанє чистолюдских прав, на нелад і розстрій внутрішний і зверхний нїяк не може позволити нинїшний сьвіт европейский. Тож нїчого дивного, що Туреччину щораз більше обкрадають.

Від єї правлїня вилучено Сербію, Болгарию, Чорногору, Грецию, Босну і Герцеґовину і деякі инші ще краї і полоси, з яких потворились окремі держави християньскі, або влучено до держави котроїсь, як пр. до Австриї Босну і Герцеґовину.

З державної ради.

Вчера вела ся дальше дорожняна розправа.

Пос. Біянкінї (хорв. стор.) жалував ся, що в хвилї такої дорожнї правительство предкладає нові податкові предлоги. Бесїдник поставив резолюцию в справі довозу мяса і худоби з Чорногори до Дальматиї, де недостача мяса дає ся найбільше відчувати.

Після сего промовляв п. Крек (слов. люд.), а відтак управитель мінїстериї рільництва мінїстер Залєский.

Мін. Залєский зазначує, що вже єго попередник на засїданю з дня 10. жовтня представив палатї зарядженя, проґрами і цїли мінїстериї рільництва в справі піднесеня годівлї худоби. Бесїдник може ствердити, що більшість палати згодила ся з намірами мінїстериї в справі піднесеня стану худоби і що мінїстерия ревно над сим працює.

Бесїдник переходить до вислїду переписи худоби за 1910 р. Сей вислїд виказує, що стан худоби змалїв о 3·7%, рівночасно однак стан безрог зріс о 37%. Та обставина не є ще вдоволяюча. Але і самого вислїду переписи худоби не належить брати по вражіню з самих статистичних чисел, але треба слїдити єго зі змісту і вартости. До сего послужить найлїпше материял достатчений до розпорядимости мінїстериї з віденьского торгу. З огляду на число населеня Відня в відношеню до населеня Австриї, можна віденьский торг приняти за типову основу до обчислень, про які тут бесїда. Порівнуючи дуже точно записки того торгу з останного десятилїтя, приходить ся до вислїду, що якість худоби зросла. Воли з альпейских країв остають в останних 10 лїтах на тім самім поземі ваги, за те вага волів зі східних країв, як Галичини, Буковини і Моравии зросла (в р. 1900 пересїчна вага виносила 543 клґ., в 1910 р. 590 клґ.). а та поправа виносить що до якости 6%. З сих обчислень виходить, що маємо річно 250.000 сот-

нарів приросту. Таке саме обчисленє у безрог було труднїйше, але з побільшеного стану видно, що стан живої худоби зріс о мілїон сотнарів, отже загалом не змаліла скількість мяса, але значно зросла що до ваги живої худоби.

Загалом отже виносить зріст 1,250.000 сотн.; коли знова возьмемо під увагу зріст населеня, іменно о 9·2 прц., то на основі повисших обчислень можна ствердити, то зріст ваги живої худоби рівнає ся менше більше зростови населеня.

Стан худоби в Галичинї зменшив ся що до числа, а за те зріс о 10 прц. що до якости. Галичина отже в протягу останного десятилїтя доконала процесу поступу що до якости. Пересїчно вага галицкого вола в порівнаню з нїмецким майже зрівнала ся; ходить нинї отже о збільшенє скількости і в тім напрямі буде Галичина з певностию поступати. До того будуть зміряти також змаганя мінїстериї звісними палатї зарядженями.

З наведених обчислень виходить дальше, що за останнє 10-лїтє консумция мяса зменшила ся о 5 прц. на одиницю населеня і власне ті 5 прц. є нинї цїлою катастрофою. Що в сути річи відносини не є ще такі дуже лихі, видно із згону худоби. На торг в Ст. Маркс доставлено в 44 торгових тижнях в 1910 р. 63.111 штук худоби, в тім самім часї с. р. доставлено 76.431, отже надвижка виносить 3.370 штук. Безрог иоставлено в 1910 р. 222.347, в тім самім часї 1911 р. 481.690, надвижка виносить отже 259.343 штук, що означає зріст поверх 100 прц. На саму Галичину припадає з сего 240.000 штук.

Бесїдник обговорює дальше шкоди, які заподїяла в Галичинї худобяча пошесть, вказує на пільги в ветеринарийних зарядженях та на певні вигляди поступу в годівлї худоби в Галичинї. Дальше переходить до дорожнї мяса. На основі певних даних з консумциї в Віднї за останні лїта, виказує мінїстер, що продаж мяса зовсїм не зменшила ся а мимо сего цїни пішли в гору. Причин дорожнї мяса належить отже глядїти деинде, але в кождім разї не в тій обставинї, що — як кажуть — наша годівля худоби не зможе достарчити конечної скількости мяса.

Бесїдник обговорював дїяльність мінїстериї в справі децентралїзациї віденьского торгу і ствердив, що в тій мірі зроблено вже дуже богато. При тій нагоді вказав бесїдник на дїяльність предсїдника м. Львова, п. Наймана, котрий скликав різників на нараду, а єї вислїдом було се, що мясо подешевіло. П. Наймана ставить бесїдник за взір иншим бурмистрам.

Бесїдник висказує свій погляд на поодинокі внески послів. Що до довозу худоби з Росиї, то противить ся єму в наслїдок важних перепон, а передовсїм стоять сему на перепонї худобячі пошести. Що до довозу арґентиньского мяса мусить австрийске правительство поступати згідно з угорским правительством, бо в противнім разї всї наші господарскі зносини з Угорщиною були би наражені на велику небезпеку, що викликало би необчислимі шкоди в промислї, який прецїнь є підвалиною єствованя робітничих кляс.

На конець бесїдник звернувши ся в сторону социялїстичних і радикальних послів, закінчив свою промову ось яким візванєм до згоди: „Панове, забудьте на хвилю, що промовляю з правительственної лави і позвольте, що вискажу кілька слів в характері посла.

Найважнїйшою, пожалуваня достойною появою в сїй кампанії є факт, що пристрасна борба може поглубити пропасть межи сїльским населенєм а міскими робітниками. (Потакуваня).

Чи доля мужика, що в потї чола працює на рілї, якому одна хвиля може знищити збір цїлолїтної єго працї, є лїпша від долї фабричного робітника? Обом потрібна охорона. (Живі оплески).

По моїй думцї не належить викликувати роздїлових моментів, але треба спільно працювати для добра держави і населеня, бо лише в сей спосіб сповнять ся наші спільні бажаня“. (Живі оплески).

По промові п. Слявічка (ческ. соц.) наради відложено.

Містопредсїдник п. Романчук відповів на запит п. Ґлєкнера в справі промови мінїстра предсїдника ґр. Штірґка.

П. Романчук відповів, що предсїдник кабінета має формальне правне становище предкладати палатї відозви. З другої сторони є природним правом палати, що може висказати своє становище супроти предсїдника мінїстрів, як не менше вільно кождому послови взивати палату до якогось дїланя, або до занята якогось становища.

По цїлім рядї запитів замкнено засїданє; слїдуюче нинї.

Італїйско-турецка війка.

Біда з Італїєю! Як в Триполїсї, так також на всїх важнїйших точках італїйскі віддїли остають в формальній облозї; Турки обсїли із своїми арматами кругом італїйских становищ і безперервно непокоять Італїйцїв, а Італїйцї не в силї навіть з успіхом обороняти ся перед нападами.

Воєнно овладна акция не посуває ся анї пяди вперед і нинї годї предвидїти, чи і коли будуть могли Італїйцї уважати себе панами формально вже прилученої країни. Тому старає ся Італїя винайти инші способи покінченя війни, раз лякаючи Туреччину нападом своєї фльоти на азийскі побережа, то знова змагаючи до викликаня посередництва великодержав в Царгородї. Для викликаня сего посередництва проголосила Італїя едикт прилуки Триполїсу. В Римі були тої думки, що великодержави скористають з сеї нагоди і звернуть ся до Туреччини з представленєм, що дальший опір є безцїльний і з візванєм до заключеня мира на основі прилуки. Сї надії завели. Проголошенє прилуки довело вправдї до дипльоматичної виміни думок, та з тим вислїдом, що всї держави у відповідь на турецкий протест заявили, що в теперішній стадиї не можуть заняти становища супроти прилучного акту лише мусять чекати на покінченє війни, хаба що Туреччина признала би сама прилуку. Сего турецке правительство не зробило і не зробить з оглядом на успіхи свого війска в Триполїсї і для жизнених інтересів калїфату. Зречи ся власти над 2 мілїонами музульманів, що з героїчним мужеством боронять своєї приналежности до калїфату, рівнало би ся позбавити калїфат поваги в цїлім музулманьскім сьвітї. Отже зрозуміле, що турецке правительство в опорі Арабів проти італїйскої грабежи могло знайти ще заохоту до витреваня на відмовнім становищи.

Супроти того рішила ся Італїя виступити дуже рішучо: поширити воєнні дїланя на Еґейске море, заняти турецкі острови на азийскім побережу, бомбардувати порти порти і заблькувати Дарданельский пролив. Для заманїфестованя сего наміру вислано вже навіть воєнну фльоту на Еґейске море.

Італїйцї знають дуже добре, що навіть італїйскої фльоти не дуже злякають ся Турки — тай не о Туреччину ходить в сїм случаю Італїї.

Італїя хоче передовсїм, загрозивши воєнною акциєю інтереси европейских великодержав, приневолити їх до виступу з рішучим візванєм до заключеня мира.

І дїйсно, з хвилею появи італїйскої фльоти на Еґейскім мори слїдно в Европі занепокоєнє і появляють ся чутки про навязанє нових переговорів. Чи і ся італїйска „штучка“ перехитрить Туреччину, упоєну побідами, невдовзї побачимо.

З поля бою. Царгородскі дневники доносять, що Турки відперли новий напад Італїйцїв біля Бумелїяне.

З острова Мальти пишуть під датою 13. с. м. до Царгороду: Дня 12. с. м. о год. 10. перед полуднем 7000 Арабів заосмотрених в 2 армати і в картачівку заатакувало італїйскі становища в Гомс. Мимо помочи, даваної Італїйцям арматами їх воєнних суден Італїйцї понесли важкі втрати і мусїли утечи. Взято в полон раненого висшого італїйского офіцира і 60 жовнїрів. Турки втратили поверх 100 вбитих і 40 ранених.

Італїйска фльота перед Дарданелями. Льондоньскі дневники пишуть: Велика ескадра італїйских воєнних кораблїв появила ся біля Крети. Обіймає она 9 воєнних суден і цїлу фльотилю торпедовцїв, якою проводить кн. Абруцїв. Друга часть італїйскої фльоти опустила Неаполь, щоби прилучити ся до першої ескадри. Греки, мешканцї островів Лємнос та Мітилєне, рішили покинути сї острови на случай італїйскої овлади і зажадати вдшкодованя по укінченю війни. Італїйцї мають намір забрати на все острови Лємнос та Мітилєне на випадок, як Туреччина протягом 2 тижнїв не признає прилуки Триполїсу.

Протиіталїйскі заворушеня в Туреччинї. „Der Osmanische Lloyd“ доносить, що в Яфі, Сириї і у вілаєтї Айдін прийшло до протиіталїйских заворушень.

Найновійші вісти доносять про повну тишину на полї бою.

Ворохобня в Китаю.

Манджури а Китайцї. Одною з головних причин невдоволеня широких мас китайского населеня, яке розрослось до розмірів грізного ворохобного руху, як звісно, віками піджарувана ненависть сих мас до Манджурів.

Манджури, як нарід зорґанїзований, є значно молодший чим Китайцї, яких культура числить вже 35 віків єствованя. Манджури — одно з тунґузких племен — в II віцї по Христї творили самостійну державу рівнорядну є Китаєм. Відносини між обома державами, мимо частих манджурских нападів на Китай були вглядно добрі. З часом деякі манджурскі провінциї діставали ся під владу китайских цїсарів і китайска культура поволи мостила собі шлях в Манджуриї.

В VIII віцї зачали випихати Манджурів північні Тунґузи, а в X віцї цїла Манджурия була під їх властию. Наїзди Тунґузів грозили також Китайцям, котрі давали моміч Манджурам в їх борбі проти напасників і в сей спосіб обезпечували свої власні границї. В XIII віцї Китай і Манджурия були підбиті Монголами. На китайскім престолї по раз перший засїдає чужа династия монгольска, яка прибрала назву юаньскої і була двайцятою з черги китайскою династиєю.

В сто лїт опісля повалено юаньску династию, а на престолї богдихана засїла знова китайска династия Мінґів. Володарі династиї Мінґів тратили постепенно складові части монгольскої держави — Тибет і Корею — а також свої впливи в Манджуриї. В полудневій Манджуриї явив ся в XVII віцї енерґічний вожд, Нурхазі. Він відірвав полудневу Манджурию від Китаю і на чолї невеличкої армії зводив побідні бої із сусїдними державами. В роцї 1616. проголосив себе цїсарем і в два роки опісля зачав війну з Китаєм. В роцї 1621 здобув Мукден і північну Манджурию, яка доси находила ся під китайскою владою. Єго наслїдник, Та-Тсун-Вен уживав рівнож титулу цїсаря і перенїс столицю Манджуриї до Ляояу. Війна з Китаєм зачала ся на ново. Власть Тай-Тсуна завдяки могучій армії, в який не хибувало вже армат, відлитих на европейский взір, сильно скріпила ся. В роцї 1644 удало ся Тай-Тсунови здобути китайску печатку і заняти богдиханьский престол.

Цїсар з родиною мусїв втїкати на полудне і там, в Нанкінї, приняв хрещенє з рук іспаньских чи портуґальских місионарів. Цїсар приняв імя Константина. Однак Манджури в неповздержнім походї перебрали ся до Нанкіну і в останній борбі вимордували цїлу китайску пануючу династию. В сей спосіб, разом з династиєю Мінґ, упала в Китаю християньска ідея.

Тай-Тсун був зовсїм пересяклий китайскою культурою і надав навіть своїй династиї китайску назву Дай цін. Ся династия, 22 з черги, засїдає від тодї безперервно на престолї богдиханів аж по нинїшний день.

Манджури в периодї своєї самодїяльности посїдали власну мову (наріче тунґузкої мови), а також власну лїтературу. Китайску лїтературу пізнавали в переводах. Із часом однак, завдяки висшости китайскої культури, а також наслїдком убожества китайскої мови, ся остання почала що раз більше уступати китайскій якої уживають нинї майже виключно Манджури.

Населенє цїлої Манджуриї виносить 7 і пів мілїона; число Манджурів, мешкаючих в Китаю, головно в околицях Пекіну, доходить до мілїона. Натомість в Манджуриї, мимо окремої заборони, поселило ся много Китайцїв. Населенє Китаю виносить 402 мілїони, з чого на властивий Китай припадає 386 мілїонів, решта в Манджуриї.

Династия Дай-цінів надала Манджурам вельми широкі привілеї; они мають самостійну орґанїзацию чисто військового характеру. Висші уряди в державі обсаджені виключно Манджурами. І аж в останних роках китайске правительство під натиском що раз напраснїйше проявлюваної опінїї, зарядило якісь кроки для зрівнаня Китайцїв в правах з Манджурами. Однак ся реформа поступала дуже поволи, китайский народ взяв єї здїйсненє в свої руки. Одним з кличів теперішного ворохобного руху є, як звісно, прогнанє Манджурів з краю, передовсїм поваленє теперішної манджурскої династиї, усуненє Манджурів з найвисших державних становищ і зіпхненє їх до ролї горожан другої кляси.

Американьска інтервенция в Китаю. Державний департамент в Вашинґтонї рішив вислати оден полк з Манїлї до Чувантао з оглядом на міжнародні зобовязаня, приняті Китаєм підчас боксерскої ворохобнї, що до удержаня отвертого полученя між Пекіном а морем. Урядово впевнюють, що се зарядженє не має полїтичного значіня.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Галактиона; римо-кат.: Романа. — В недїлю: руско-кат.: Павла еп.; римо-кат.: Єлисавети.

— **Трийцятьосьмий з ряду стипендийний фонд** повстав під зарядом Тов-а „Просьвіта“ у Львові. Утворив єго Всч. о. Іван Заяць, парох в Сьмільнику, присилаючи яко основу фонду свого імени квоту 500 К. Квоту сю буде фундатор доповняти в міру своїх скупих материяльних засобів. Відповідно до фундацийного акту стипендия сего фонду має війти в житє, скоро річні відсотки принесуть 100 К. Стипендия призначена для пильного а під зглядом моральним примірного ученика Українця. Першеньство мають родимцї фундатора з громади Годинь, мостиского повіта. Між иншими застереженями акту фундацийного зазначено, що стипендист має зобовязати ся не курити тютюну, не уживати нїяких алькоголїчних напитків для єго власного і загального добра, як се робить фундатор стипендиї. Узнаючи застереженя фундацийного акту за зовсїм слушні, приняв Головний Видїл Тов. „Просьвіта“ на засїданю дня 14. листопада с. р. новий стипендийний фонд під свою опіку та рішив Добродїєви-фундаторови за прихильність і довірє до Товариства „Просьвіта“ висказати прилюдно щиру і сердечну подяку. За Головний Видїл Товариства „Просьвіта“: рад. *Іван Кивелюк*, голова, др. *Іван Брик*, секретар.

— **П. заг. „Росийска пропаґанда в Галичинї** подали ми в ч. 255 вістку надіслану з Петербурга, в котрій находить ся натяк про намір видаваня схизматицких місийних книжочок в Галичинї, а з сим видавництвом вяже наш дописець також імя, як він сам в непевности зазначує „якогось о. Н. Чернецкого“. Ми зараз висловили сумнїв що до вірности сеї інформациї і зазначили се словами: „Се для нас дивне і мало зрозуміле, бо о. Др. Н. Чернецкий є професором духовної семінариї станїславівскої“.

Отже одержуємо з Станїславова письмо, в котрім сю справу пояснено, що вість подана з Петербурга нашим дописцем не відносить ся до Вп. О Д-ра Чернецкого. Подаючи до відома суспільности се поясненє, зазначуємо, що не було у нас найменшого наміру кидати якенебудь підозрінє на Вп. о. Д-ра Чернецкого, бо се вже зразу виключає зазначений нами сумнїв що до вісти поданої нам лише з дневникарского обовязку.

— **„Vaterland“ перестає виходити.** Лїберальні часописи трублять „во всеуслишаніе“, що католицкий дневник „Vaterland“, оден з найстарших в австрийскій католицкій печати, перестає виходити з днем 1. січня 1912 року. Коли би оно було приздиве, то втїха лїбералів була би оправдана, а жаль католиків до суспільности, що не вміла піддержати свого орґану, великий.

— **Studentské sdružení abstinentní** у **Празї** видало слїдуючий летючий листок: „Ческий студент не має сьогодня жадної причини вимовляти ся, будьто би він не знав нїяких побудів в хосен абстиненциї, бо абстиненция є нинї так увасаднена, що ми єї узнати мусимо. Ми народ без можновладди (сиріч аристократиї), посїдаємо лиш робітників, а саме фізичних та умових робітників — се наша нация. Образований повинен прецїнь вести перед. Глядїть же тепер на технїка! Чоловік, котрий повинен бути практичною людиною з ясним, чистим поглядом — чиж мо-

же він піддати ся отсій нашій щоденній алькогольній неволи? Возьміть правника. Чиж не бачите ви правника, коли ви, припустім, яко судиї маєте видати осуд на яких там бідних голопятників, що в більшости їх похибок та проступків алькоголь був чинником співділаючим? Та як же ви самі можете пити, коли таке бачите? А ви, студенти медицини? Сьогодня не повинно бути ні одного просьвіченого лікаря, котрий би поручав напитки. Та тут ходить не лиш про непоручуванє, але зробіть самі початок, дайте примір, щоби не спокушати до питя прочих, великі маси. На впослідок фільософ, учитель — яким взірцем сей бути повинен! Тимто хочу сказати: ви інтеліґенти, що пєте, показуєте, як не повинна виглядати інтеліґенция. Знаю добре викрутні, я сам їх мав, доки мені їх наукового не опрокинено — і тверджу проте, що питє пива є душевною могилою для нашої інтеліґенциї та одною з причин політичного і морального занепаду нашого житя. Ми, народ робітничий, може й народ пролєтарів — і тому ось така наша задача: кождий має стати абстинентом, бо абстиненция додає сили і лиш при єї помочи зможемо довести до кінця діло наших обновників. Отсей то радикалізм повинна наша молодіж плекати і з тим то радикалізмом побідить." — Думаємо, що відозва ся, котрої автором є проф. Масарик, знайде відгомін і у нашої молодіжи та що українські студенти підуть по приміру своїх ческих товаришів. Коби лиш як найскорше та як найчисленнійше. — *н. р. к.*

— **Справа вилуки Холмщини в російскій думі.** Російска державна дума завзято працює над вилученєм Холмщини з т. зв. Польского Королівства і сотворенєм з неї окремої російскої ґубернії. Опонують сій праці лише посли Поляки та деякі російскі поступовці, тож справа вилуки з области мрій та проєктів стане небавом живою дійсностию.

— **Міский опал в недоборі.** Фінансова секция розглядала онодї рахункове замкненє підприємства міского опалу за цілий час єствованя сего заведеня, то є від року 1904 до кінця 1910. року. Показало ся, що се товариство має недобір в сумі 201.482 К. Сей несподіваний стан інтересів міского опалу спричинило може невирахованє самого заряду, а також непопулярність сего заведеня в кругах львівских торговців деревом, які нерадо повитали єго повстанє і хотіли би причинити ся до єго упадку. Місто мимо сего не тратить надії і хоче постарати ся о реформу опалового підприємства.

— **Кругом утечі М. Січиньского.** Вчерашний день приніс цікаву сензацию. В Станіславові переслухано, а вкінци проголошено арешт над тамошним лікарем д-ром Яросевичом і студ. прав Дмитром Вітовским. Арештовані мали в ночи з 8. на 9. приїхати самоїздом до Черновець і наняли комнату в готелю „De Paris". Нотатка про побут д-ра Яросевича і студента Вітовского появила ся передвчера в „Ділі" і дала поліциї основу, на якій заряджено у обох прогульковців ревізию, а опісля арешт. Власник готелю „De Paris" має твердити, що ночию з 8. на 9. (Січиньский втік в ночи з 9. на 10!) заїхав на готелеве подвірє самоїзд з двома панами, із яких оден був др. Яросевич, а другий незвісний молодий чоловік. Самоїзд в дорозї ушкодив ся, тож показала ся потреба направи. В тім часї прийшло з Черновець трох молодих людий, між ними арештований Вітовский і сейчас по направі самоїзду, удали ся всї в незвіснім напрямі.

О скільки побут д-ра Яросевича і студента Вітовского в Чернівцях стоїть в якійсь звязи з утечию Січиньского — сего ще на певно не знати. Однак фактом є, що всї доходженя зосередили ся кругом них обох і поліция має надію, що удало ся їй власти на властивих помічників утечі Січиньского.

Др. Роман Яросевич є діяльним членом української социяльно демократичної партиї, бувшим парляментарним послом. Дмитро Вітовский, студент прав, соліцитарор адвокатскої канцеляриї д-ра Партицкого, був засуджений в процесї 101 на оден місяць вязниці.

— **В справі несеня мерців на раменах.** Санітарний відділ міскої ради у Львові ухвалив на внесок радного Тома таку резолюцию: Взиває ся маґістрат, щоби з санітарних зглядів заборонив переносити на раменах домовини з мерцями, як то нині часто буває при жидівских похоронах, — як також, щоби предложив внески що до похорону дітий, бо нині похоронний слуга несе звичайно через місто домовину з тілом дитини на рамени, а се з санітарних причин повинно бути також заборонене.

— **Спячка** В Катеринославі заснув ще в марті молодий парубок і ще доси спить. За сей час дуже схуд. Коли єму дають їсти, він легенько жує. Лікар сказав, що він мабудь встане на весну.

— **Дрібні вісти.** Вчера утік з Кульпаркова умово хорий Михайло Рекрут. — На Буковині йшов оден господар вечером пяний з коршми, сів при дорозї і до ранка замерз на смерть від нічного морозу. — В Лужанах на Буковині замикав робітник Локуста в хаті двоє своїх маленьких дітий без найменшого догляду, бо жінка десь втікла, а сам ходив на роботу. Та онодїшнього дня вибух огонь і діти погибли страшною смертию. — Дня 11. с. м. спіймано на крадїжи в костелї оо. Францїшканів у Львові 37 літну женщину Катерину Капустїну. Слїдство виказало, що она занимала ся лише крадежами по костелах.

— **Із виборчого руху.** „Rada narodowa" затвердила на округ ч. 27. (Дрогобич-Турка-Болехів-Сколє) кандидатуру д-ра Н. Левенштайна, а на округ ч. 33. (Золочів-Зборів-Залізці) кандидатуру др. В. Дулємби. Про становище українсько-руских виборців в тих округах до сего часу нічого не чути.

— **Поетичний кутик.**

Яничарам.*)

Знай, Шашкевич Маркіян,
Се наш Ґенїй, великан.
Воскресив він власний люд,
Вирвав нас із смерти пут.
Пхнув на шлях ідей нових
Чаром рідних слів живих.
Віру кріпку як Бескид
Дав народу в заповіт.
Жар житя вляв до сердець,
Мертвотї поклав конець.
Тож ви, трупи, хоч не хоч,
Проч від Ґенія всї, проч!

Матієва 11. XI. 1911.

М. Дороцкий.

Оповістки

— **Маркіянове сьвято.** В недїлю 19. листопада відбуде ся заходом Читальнї „Просьвіти" в Східници сьвяточний вечер в честь М. Шашкевича. Початок о год. 7. вечером.

— **Надача презенти.** Намісництво запрезентувало о. Юліяна Гумецкого, гр.-кат. пароха в Любелї, на опорожнену гр.-кат. парохію цїсарского надаия в Гійску.

— **Іменованя** Мінїстер просьвіти іменував практиканта в головній комісиї над памятниками д-ра Волод. Залозецкого історичним асистентом сеї комісиї.

Телеґрами

з дня 17. падолиста.

Відень. (ТКБ). В палатї послів веде ся нинї дальша дискусия в дорожняній справі. Промовляв пос. Вацек, а по нїм пос. Розвер.

Відень (ТКБ). „Sl. Kor." оголошує комунїкат українського клюбу, що по дискусиї ухвалено одноголосно, що Русини є готові переговорювати з Поляками, лише не під услівями, заключеними в письмі президиї кола польского. З натиском підчеркнено, що Русини лише в таких конференциях з президиєю кола польского можуть взяти участь, котрі будуть мати повновласть на цїлій лінії, в обовязуючий обопільно спосіб, як також, що Русини застерігають ся проти компетенциї польского соймового представництва у всїх справах, які належать до компетенциї правительства і парляменту, вкінци, що полагода виборчої реформи до сойму є основним услівєм дальших конференций в польско-руских спірних питанях. Наколи коло польске згодить ся на такий погляд, то конференциї можна зачати сейчас. Про ту ухвалу повідомлено коло польске письменно.

Відень. (ТКБ). Вчера межи год. 10·15 а 10·30 вечером дало ся ту чути землетрясенє.

Петербург. (ТКБ). В думі заявив мінїстер-предсїдник, що 12 і пів мілїона населеня навістив неурожай. Правительство поспішить з помочию 120 мілїонів карбованців. Мінїстер заперечив однак, начеби де небудь вибух голод.

Рим Аґ. Стефан. заперечує вістку Tribun-и про появу італїйскої фльоти в Дарданелях.

*) Автор відносить се і до релїґійних яничарів (москвичів і безвірців) і до народних (общерусских трупів). — Ред.

При закупнї товарів просимо покликувати ся на наш дневник.

Різьбарів дуже добрих, солїдних і не дорогих для виготовленя іконостасів, престолів і др. має власне в сїй хвилї **львівска „ДОСТА А"** ул. Домінїканьска ч. 11. 317

Престоли, бальдахіми і пр.
виробляє робітня різьбарска
Дмитра Стащишиха
Львів, Рицерска бічна 18
ЦІНИ ДЕШЕВІ.

Першорядна **ШКОЛА ПИСАНЯ на МАШИНІ**
Норберт Ерліх Львів, площа Смольки 4.
Склад машин до писаня і американьских уладжень бюрових.

!!! Купуйте !!!
одобрений Радою шкільною краєвою і виданий накладом „Видавництва Чина св. Василия В." в Жовкві підручник
д-ра Богдана Барвіньского п. з. *„Оповіданя з рідної історії".*

Підручник обнимає 190 сторін тексту, XXXVI сторін ілюстраций (числом 53) на кредовім папері і 2 мапки. В гарній полотняній оправі коштує всего **2 К 20 с.**

Сей підручник є першим підручником рідної історії для руских середних шкіл і дає шкільній молодежи вперве повний образ нашої бувальщини. Писаний так, що надає ся не лише для учеників І. кляси середних шкіл, але при недостачі иншого підручника й для учеників висшик кляс, для руских видїлових шкіл, для семінарий лїцеїв та до кваліфікацийних іспитів на народних і видїлових учителїв.

Надає ся він до науки в дївочих та хлопячих бурсах і институтах, а ізза своєї приступности також для наших **читалень**, для **селян і міщан.** З хісном може почитати ся з него нашої історії й **кождий осьвічений Русин**, що не має часу розчитувати ся в обємистих книжках.

У Львові набувати можна в „Книгарні Наук. Товариства ім Шевченка", Ринок 10.

— **Календар „Просьвіти" на рік 1912. вже вийшов з друку** і від понедїлка то є від 20. листопада продаєть ся по всїх книгарнях і Філїях „Просьвіти". Календар обнимає 25 і пів аркушів друку. Чудова вінєта в красках титулової картки виконана артистом-малярем І. Косиніном, загально всїм подобаєть ся. Ілюстрациї окрашають майже кожду сторону. В богатім змісті кождий найде щось інтересного і цікавого для себе. В календарюм узглядненo рівнож „погоду", якої читачі календаря загально домагають ся. Календар коштує всего 1 К а оправлений 1·50 К. На рекомандовану пересилку належить долучити 35 с. З замовленями належить спішити ся, бо наклад невеликий. Друковано всього 30.000 примірників. Головний склад: Канцелярия Товариства „Просьвіта" у Львові, Ринок 10.

Асекуруйте своє майно від огню в „Днїстрі"!

Кождий Русин повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цїлого народу.

дий Русин повинен асекурувати ся тільв рускім товаристві взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР"

Нема жадного иншого руского товариства асекурацийного, тільки один

„ДНЇСТЕР"

„ДНЇСТЕР" рахує найдешевші оплати заобезпеченя **селяньских будинків.**

„ДНЇСТЕР" звертає кождорічний **чистий зиск** своїм членам; на рік 1911 виносить зворот 10%.

„ДНЇСТЕР" оцїнює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісиї запрошує все двох господарів на оцїнителїв.

„ДНЇСТЕР" дає підмоги **руским школам і бурсам**, де виховують ся селяньскі дїти.

Люди асекуровані в „ДНЇСТРІ" можуть дістати позичку у всїх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Днїстер".

Власні фонди „Днїстра" виносять з кінцем 1910 року 3,052.250 корон.

„ДНЇСТЕР" приймає обезпеченя на житє у всїх догідних комбінациях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНЇСТРІ" можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цїнні папери і векслї за дешевою оплатою премії.

Адреса „Днїстра": Товариство взаїмних обезпечень „Днїстер" у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

Розклад їзди зелїзниць у Львові.

Головний дворець.

Відїзд. рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи		Приїзд. рано	перед пол	по пол	вечер	ночи
3·40	8·22*	2·45*	6·05	11·10	Краків	5·50	9·00*	2·00*А	5·48	9·50
—	8·45	2·30*А	7·00*	12·35*	Краків	7·30	10·15	1·30*	8·25*	2·22*
—	—	—	7·30	—	Краків	—	—	—	—	—
—	—	5·46	—	—	Мшана	—	—	—	7·15	—
—	—	3·50	—	—	Ряші	—	—	1·10	5·40	—
6·15	10·40	2·18*	8·46	11·13	Підволочиска	7·20	11·55	2·10*	—	10·30
—	—	2·35	8·38*●	—	Красне	—	8·08*	—	10·10	—
6·0[illegible]	9·15*	2·20*	—	10·48	Чернівцї	8·05	—	2·05*	—	9·34
—	9·37	—	—	2·50*	Чернівцї	—	—	5·52	6·26*	12·05*
—	—	3·05	—	—	Станїславів	—	10·25	—	—	—
—	—	—	6·29	—	Коломия	5·45	—	—	—	—
6·00	10·02Б	1·45	6·50	11·25	Стрий	7·28	11·40	6·45	10·19Б	11·00
7·30	10·02Б	1·45	6·50	—	Лавочне	7·28	11·40	4·25	10·19Б	11·00
7·30	10·02Б	1·45	6·50	11·25	Пустомити	7·28	—	4·25	6·45	10·1[illegible]Б
6·35	9·05	3·40	—	10·40	Самбір	8·00	9·58	1·40	9·00	—
6·35	9·05	2·15А	3·40	10·40	Любінь	8·00	9·58	1·40	9·00	12·45Д
6·35	9·05	—	3·40	-	Сянки	—	9·58	1·40	9·00	—
7·35	—	2·28	7·49	11·35Е	Рави руска	7·33	—	1·26	8·00	—
7·35	—	2·28	—	—	Белзець	—	—	1·26	8·00	—
[illegible]·35	—	2·28	7·49	—	Сокаль	7·33	—	1·26	8·00	—
6·06	10·05Г	12·30Г	4·18Ц	8·20А	Бруховичі	7·00	8·3[illegible]Г	1·26	5·18Г	9·35А
7·22	—	2·50З	6·31Г	—	Бруховичі	7·33	11·05Г	1·46Г	7·45Ц	—
7·35	—	2·28	7·49	11·35Е	Бруховичі	—	—	3·48З	8·00	—
[illegible]·20	10·25Л	1·35В	3·05Л	6·00	Янів	8·15	1·11Л	4·30	9·25Л	10·00В
8·20	—	—	—	6·00	Явор в	8·15	—	4·30	—	—
5·[illegible]8	—	—	6·16	—	Підгайцї	—	11·15	—	10·20	—
5·58	—	—	6·16	—	Винники	—	11·15	—	10·20	12·16Н
[illegible]·50	—	2·50	—	—	Стоянів	—	10·04	—	6·30	—

Відїзд.					Підзамче.	Приїзд.				
6·30	11·01	2·33	9·09	11·33	Підзамче	7·01	11·3[illegible]	1·55*		10·13
—	—	2·52	8·51*	—	Красне	—	7·49*	—	5·16	—
6·12	—	—	6·30	—	Підгайцї	—	10·54	—	8·52	—
6·12	—	1·30	6·30	10·40К	Винники	7·26	10·54	6·24	9·[illegible]7	12·00К
8·12	—	—	5·38	—	Стоянів	9·42	—	6·11	9·[illegible]7	—

Відїзд.					Личаків.	Приїзд.				
6·31	—	—	6·51	—	Підгайцї	—	10·36	—	9·36	—
6·31	—	1·49	6·51	10·59	Винники	7·08	10·36	6·06	9·36	11·43К

* поспішний поїзд. поїзд поки що не їздить. А від 1/6 до 5/9. Б від 18/[illegible] до 10/9 в недїлї і рим.-кат. сьвята. В від 7/5 до 10/9 в недїлї і рим.-кат. сьвята. Г від 1/6 до 31/8 щоденно. Д від 14/5 до 10/9 в недїлї і рим.-кат. сьвята. Е лише в недїлї. З від 1/6 до 30/9 щоденно. К в суботи і недїлї. Л від 1/5 до 30/9 щоденно. Н від 1/6 до 31/8 в недїлї і сьвята. П від 10/5 до 30/9 щоденно.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук**

З друкарнї В. А. Шийковского.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL